Dne 30.3.2008 smo izpeljali Pohod po dolini reke Glinščice, ki sta ga pripravila naša člana Jakin Dragica in Pavle.

Z avtobusom smo se popeljali do vasice **San Lorenzo (Jezero po slovensko**). Od parkinga pri cerkvici smo startali na pohod , delno po trasi bivše železnice do **Botača.** Tu nas je ob zapornicah na bivši meji čakalo presenečenje. Prav ta dan sta občini Hrpelje-Kozina in Dolina pripravili tradicijonalni pohod odprte meje **»Po poteh prijateljstva**« iz Beke v Botač. Na tem mestu je bila meja odprta že davno pred »Evropo«. Postregli so nas s čajem. Prisluhnili smo kratkemu kulturnemu programu v katerem so nastopili tamburaši iz Boljunca ter govornika Fulvia Premolin (županja Doline) ter Peter Boršič (podžupan občine Hrpelje-Kozina). Vračali smo se delno ob staro rimskem akvaduktu po popolnoma prenovljeni stezi do **Boljunca,** kjer nas je čakal avtobus in nas peljal do vasi **Briščiki.** Po skupni malici (pogostila sta nas Marta Birsa in Zdravko Cernatič ob rojstnem dnevu) smo se nekateri odločili za ogled jame **Grotta Gigante**. Nekaj lepega! Jamo so odkrili naključno leta 1840, ko so iskali vodo. Za turizem so jo odprli šele 1908. leta. Po prostornini, ki jo ponujajo na ogled turistom je označena za največjo jamo na svetu.
Izleta še bilo konec. Ustavili smo se pri cerkvi moderne dobe (**tempelj Mariji Materi in Kraljici) na Monte Grisa.** Nastala je tako: Tržaški škof Santin se je zaobljubil, da bo zgradil cerkev, če se Trst reši vojne. Leta 1948 so se začele priprave, 1959 pa se je Papež Janez XXIII odločil, da bo to tempelj posvečen Mariji Materin in Kraljici in v duhu novih templjov simbol združitvi vseh narodov Vzhoda in zahoda. Zadnjo nedeljo leta 1965 se je tu odvijala že prva maša, čeprav cerkev še ni bila končana. Leta 1966 pa je bila posvetitev.

Glinščica (italijansko Rosandra) ima izvir pri Klancu (Kozina) in je dolga le 15 km. V Miljah se izliva v morje. Teče po kraških tleh, ki so v stoletjih, zaradi svoje strukture, vodi omogočili veliko erozijo. Le- ta je »zgradila« čudovito dolino, sotesko med hribom Stena in Kraškim hribom (oba v Italiji). Dolina je dolga le 2,5 km a skriva veliko zanimivosti.

Ker je to **edina naravna pot iz Slovenije do morja preko Krasa** je bila zelo prometna.Od izvira Glinščice(izvirno Klinščice) so stari Rimljani že v 1. stol. Napeljali 14 km dolg **vodovod (aquadukt**) v središče Trsta .Namenu je služil do 6. oz. 7. stol., ko je bil poškodovan. V 18. stol. So razmišljali o obnovitvi vodovoda za vodno oskrbo Trsta, a ko so začeli vodo zajemati v Timavi, so misel opustili. Sedaj je ohranjeno le še kakšnih 100 metrov tega vodovoda.

Ob izlivu reke v morje so **v Miljah obstajale soline**, ki so tedaj predstavljale veliko bogastvo. Zato so Benečani večkrat napadli Trst in ga uničili. Temu je botrovala odločitev tržačanov, da so se rajši predali Avtrijcem kot Benečanom. To je bil nov razcvet mesta. Sol so od morja preko doline Glinščice prevažali naravnost v središče svoje dežele. Benečani pa niso popustili in so soline dokončno uničili. Njim gre zahvala, da se je dolina ohranila neokrnjena do današnjih dni. Povest pravi, **da je Martin Krpan** tovoril sol prav po tej poti.

Ob tej trgovski poti skozi dolino Glinščice je zraslo **veliko mlinov,** ki so jih v glavnem uporabljali za **mletje začimb.** Začimbe so po morju dovažali v Tržaško luko od tod z vozovi na mletje in dalje v Evropo. 1276 leta so bili ob Glinščici trije mlini, 1757 pa kar 16. Zadnji mlini so delovali še v začetku 20. stol.. Sedaj o njih skoraj ni več sledi. V Botaču, kjer smo postali, so vidne razvaline Sancinovega mlina.

Proti koncu doline ob vznožju Kraškega hriba stoji **cerkvica posvečena Mariji na Pečeh**. Zgraditi jo je dal Karel Veliki, ki je želel, da bi bil tu pokopan. Prvi zapiski (14 stol.) pravijo,

da je bila že tedaj božja pot. Menihi reda bratov Najsvetejšega zakramenta so v svoji ustanovni listini zapisali, da je preklinjanje pregrešno. Za pokoro zaradi preklinjanja mora grešnik peš 12 km od samostana v Trstu do cervice.Cerkvica je bila leta 1647 zadnjič obnovljena in potem pozabljena, vandali pa so jo uničili. Sedanje stanje izvira iz zadnjih desetletij, kakor tudi romanje.

1841 so Avstrijci zasnovali **železnico kot povezavo z Benetkami, Trstom in Istro preko Ljubljane**. Gradnja cca 20 km dolge proge je bila zaradi kraškega terena zelo otežkočena. Šele 1887 je začel delovati odcep železnice iz Hrpelj po dolini Glinščice. Takrat je začel cveteti (namesto prej načrtovanega tovornega prometa) potniški promet. Kraške in Istrske kmetice so se ga posluževale za oskrbovanje Trsta s svojimi pridelki (mleko, zelenjava, perutnina, suho meso, žganje). 1958 je bila proga ukinjena, 1966 pa so odstranili tračnice. Sedaj se uporablja v rekreacijske namene.

V začetku 20. stol. So dolino odkrili plezalci. Tržačan **Emilio Comici**, prvi plezalec 6. stopnje, je tu odprl **plezalno šolo** leta 1929. Šola še sedaj deluje.
Plezalca in gornika Emilia Comici se lahko spomnimo po zavetišču v Dolomitih (Riffugio Comici). V Dolomitih je namreč Emilio odprl preko 200 planinskih poti.

Danes je dolina Glinščice oaza za ljubitelje narave, tudi zaradi bližine mesta in dostopnosti. Zadnji dve leti je občina Dolina tu vodila **čezmejni evropski projekt »Dolina Glinščice in njena okolica«**. Od 1881 je tu ustanovljena skupnost upravljalcev do skupnega premoženja, ki vključuje 121 lastnikov. V okviru projekta so obnovili in zaščitili veliko poti in razglednih točk. Svečano je ključe vhoda v park prav pred kratkim prejel Silvester Metlika, največji lastnik zemljišča rezervata, predsednik boljunske srenje.

Jezero (Lorenzo)

Pogled s prve razgledne točke

Razgledna točka

Gremo dalje!

Pogled z druge razgledne točke

Vesela družba.

Botač

Županja Doline Fulvia Premolin in podžupan Hrpelje-Kozina Peter Boršič

Spominska slika s tamburaši iz Boljunca

Iz Botača proti Boljuncu bo vodila pot dalje.

Pogled proti cerkvici posvečeni Mariji na pečeh

Cervica Mariji na pečeh

Slap

Delo reke v kraški teren

Ostanki staro rimskega vodovoda.

Prispeli smo v Briščeke.

Bogato obložena miza.

Brez pesmi "Vse najboljše..." ne gre.
Srečno Zdravko in Marta!

V jami "Grotta Gigante"

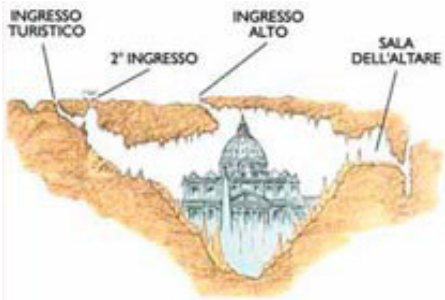

Glavna, velika kaverna ima obliko elipse in prostornino cca 600.000 m3. Koliko je to si predstavljajte, da bi lahko vanjo postavili baziliko Sv. Petra, ki smo jo videli v Benetkah.

Kako je nastala tako velika kaverna: Jamo sta ustvarjala dva samostojna toka vode, ki sta se z leti združila. Pregrada, ki je bila med njima se je posula in padla v globina, tedaj pa poškodovala dno.

Jama je dobila električno napeljavo leta 1957. Ogled traja cca 50 minut. Vanjo se je treba spustiti po 360 stopnicah. Pogled z vrha je veličasten: vidiš, kot da bi se daleč pred tabo ponoči razprostirala osvetljena dolina.

Večina stalagmitov v jami je oblike skladovnic krožnikov. To pa zato, ker kapljice vode padajo z velike višine in se ob padcu razbijejo oz. razpršijo in s tem tudi kamenine, ki jih prinaša.

Tudi proti vrhu je potrebno po stopnicah.

V jami je okostje jamskega medveda, ki je tu tudi živel.

Tempelj Mariji Materi in Kraljici na Monte Grisa.

Pogled na Trst z Monte Grisa